

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 108/21

Λουξεμβούργο, 22 Ιουνίου 2021

Απόφαση στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-682/18, Youtube, και C-683/18, Cyando

Στο παρόν στάδιο εξελίξεως του δικαίου της Ένωσης, οι διαχειριστές διαδικτυακών πλατφορμών δεν τελούν καταρχήν, οι ίδιοι, πράξη παρουσίασης στο κοινό του προστατευόμενου από το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας περιεχομένου που οι χρήστες των πλατφορμών αναρτούν παρανόμως στο διαδίκτυο

Εντούτοις, οι διαχειριστές τελούν τέτοια πράξη παρουσίασης συνεπαγόμενη προσβολή του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας εάν συμβάλλουν, κατά τρόπο που δεν περιορίζεται απλώς στη διάθεση των πλατφορμών, στην παροχή στο κοινό πρόσβασης στο περιεχόμενο αυτό

Στο πλαίσιο της διαφοράς της κύριας δίκης στην πρώτη υπόθεση (C-682/18), ο Frank Peterson, μουσικός παραγωγός, ενάγει την YouTube και τη νόμιμη εκπρόσωπό της Google ενώπιον των γερμανικών δικαστηρίων λόγω της ανάρτησης, στο YouTube, το 2008, φωνογραφημάτων επί των οποίων ισχυρίζεται ότι έχει διάφορα δικαιώματα. Η ανάρτηση αυτή πραγματοποιήθηκε από χρήστες της εν λόγω πλατφόρμας χωρίς την άδειά του. Πρόκειται για μουσικά έργα από τον δίσκο A Winter Symphony της καλλιτέχνιδος Sarah Brightman καθώς και για ιδιωτικές ηχογραφήσεις συναυλιών της περιοδείας της «Symphony Tour».

Στο πλαίσιο της διαφοράς της κύριας δίκης στη δεύτερη υπόθεση (C-683/18), ο εκδοτικός οίκος Elsevier ενάγει την Cyando ενώπιον των γερμανικών δικαστηρίων λόγω της ανάρτησης, στην πλατφόρμα φιλοξενίας και ανταλλαγής αρχείων Uploaded, το 2013, διαφόρων έργων επί των οποίων η Elsevier έχει αποκλειστικά δικαιώματα. Η ανάρτηση αυτή πραγματοποιήθηκε από χρήστες της εν λόγω πλατφόρμας χωρίς την άδειά της. Πρόκειται για τα έργα Gray's Anatomy for Students, Atlas of Human Anatomy και Campbell-Walsh Urology, στα οποία το κοινό είχε τη δυνατότητα πρόσβασης, στην πλατφόρμα Uploaded, μέσω των συλλογών ηλεκτρονικών συνδέσμων rehabgate.com, avaxhome.ws και bookarchive.ws.

Το Bundesgerichtshof (Ανώτατο Ομοσπονδιακό Δικαστήριο, Γερμανία), το οποίο επιλήφθηκε των δύο αυτών διαφορών, υπέβαλε πλείονα προδικαστικά ερωτήματα στο Δικαστήριο, με τα οποία ζητεί να διευκρινιστεί, μεταξύ άλλων, η ευθύνη των διαχειριστών διαδικτυακών πλατφορμών στην περίπτωση έργων προστατευόμενων από το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας, τα οποία αναρτώνται παρανόμως στις εν λόγω πλατφόρμες από τους χρήστες τους.

Η ευθύνη αυτή εξετάζεται από το Δικαστήριο υπό το καθεστώς που ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών, το οποίο απορρέει από την οδηγία 2001/29 για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας¹, την οδηγία 2000/31 για το ηλεκτρονικό εμπόριο², και την οδηγία 2004/48 για την επιβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας³. Τα υποβληθέντα προδικαστικά ερωτήματα δεν αφορούν το καθεστώς που τέθηκε σε εφαρμογή μεταγενέστερα, το

¹ Οδηγία 2001/29/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2001, για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας (ΕΕ 2001, L 167, σ. 10).

² Οδηγία 2000/31/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 8ης Ιουνίου 2000, για ορισμένες νομικές πτυχές των υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας, ιδίως του ηλεκτρονικού εμπορίου, στην εσωτερική αγορά («οδηγία για το ηλεκτρονικό εμπόριο») (ΕΕ 2000, L 178, σ. 1).

³ Οδηγία 2004/48/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με την επιβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (ΕΕ 2004, L 157, σ. 45 και διορθωτικό ΕΕ 2004, L 195, σ. 16).

οποίο θεσπίστηκε με την οδηγία 2019/790 για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και τα συγγενικά δικαιώματα στην ψηφιακή ενιαία αγορά ⁴.

Με την απόφαση του τμήματος μείζονος συνθέσεως, το Δικαστήριο κρίνει, μεταξύ άλλων, ότι, στο παρόν στάδιο εξέλιξης του δικαίου της Ένωσης, οι διαχειριστές διαδικτυακών πλατφορμών δεν τελούν οι ίδιοι πράξη παρουσίασης στο κοινό του προστατευόμενου από το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας περιεχομένου που οι χρήστες των πλατφορμών αναρτούν παρανόμως στο διαδίκτυο, εκτός εάν οι διαχειριστές συμβάλλουν, κατά τρόπο που δεν περιορίζεται απλώς στη διάθεση των πλατφορμών, στην παροχή στο κοινό πρόσβασης στο περιεχόμενο αυτό, η οποία συνεπάγεται προσβολή του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας. Περαιτέρω, το Δικαστήριο αποφαινεται ότι οι εν λόγω διαχειριστές μπορούν να τύχουν απαλλαγής από την ευθύνη, κατά την έννοια της οδηγίας 2000/31, υπό την προϋπόθεση ότι δεν διαδραματίζουν ενεργό ρόλο ικανό να τους παράσχει γνώση ή έλεγχο του περιεχομένου που αναρτάται στην πλατφόρμα τους.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

Πρώτον, το Δικαστήριο εξετάζει το ζήτημα αν ο διαχειριστής πλατφόρμας διαμοιρασμού βίντεο ή πλατφόρμας φιλοξενίας και ανταλλαγής αρχείων, στην οποία οι χρήστες μπορούν να θέτουν παρανόμως στη διάθεση του κοινού προστατευόμενο περιεχόμενο, τελεί ο ίδιος, υπό συνθήκες όπως οι επίμαχες στις κύριες δίκες, πράξη «παρουσίασης στο κοινό» του περιεχομένου αυτού, κατά την έννοια της οδηγίας 2001/29 ⁵. Καταρχάς, το Δικαστήριο υπενθυμίζει τους σκοπούς και τον ορισμό της έννοιας της «παρουσίασης στο κοινό» καθώς και τα συμπληρωματικά κριτήρια που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στο πλαίσιο της κατά περίπτωση εκτίμησης την οποία επιβάλλει η έννοια αυτή.

Ειδικότερα, το Δικαστήριο υπογραμμίζει, μεταξύ των κριτηρίων αυτών, ότι καθοριστική σημασία έχει ο ρόλος του διαχειριστή της πλατφόρμας και το αν η παρέμβασή του είναι ηθελημένη. Συγκεκριμένα, ο διαχειριστής τελεί «πράξη παρουσίασης» όταν παρεμβαίνει, έχοντας πλήρη επίγνωση των συνεπειών της συμπεριφοράς του, για να παρέχει στους πελάτες του πρόσβαση σε προστατευόμενο έργο, ιδίως μάλιστα όταν, χωρίς την παρέμβασή του αυτή, οι συγκεκριμένοι πελάτες δεν θα μπορούσαν καταρχήν να έχουν πρόσβαση στο μεταδιδόμενο έργο.

Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο αποφαινεται ότι ο διαχειριστής πλατφόρμας διαμοιρασμού βίντεο ή πλατφόρμας φιλοξενίας και ανταλλαγής αρχείων, στην οποία οι χρήστες μπορούν να θέτουν παρανόμως στη διάθεση του κοινού προστατευόμενο περιεχόμενο, δεν τελεί «πράξη παρουσίασης στο κοινό» του εν λόγω περιεχομένου, κατά την έννοια της οδηγίας 2001/29, εκτός εάν συμβάλλει, κατά τρόπο που δεν περιορίζεται απλώς στη διάθεση της πλατφόρμας, στην παροχή στο κοινό πρόσβασης σε προστατευόμενο περιεχόμενο η οποία συνεπάγεται προσβολή του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας.

Τέτοια περίπτωση συντρέχει, μεταξύ άλλων, όταν ο διαχειριστής γνωρίζει συγκεκριμένα ότι είναι παρανόμως διαθέσιμο στην πλατφόρμα του προστατευόμενο περιεχόμενο και παραλείπει να το διαγράψει ή να καταστήσει ταχέως αδύνατη την πρόσβαση σε αυτό, ή όταν ο διαχειριστής, μολονότι γνωρίζει ή όφειλε να γνωρίζει ότι, γενικώς, τίθεται παρανόμως στη διάθεση του κοινού προστατευόμενο περιεχόμενο μέσω της πλατφόρμας του από τους χρήστες αυτής, δεν λαμβάνει τα κατάλληλα τεχνικά μέτρα που θα ήταν ευλόγως αναμενόμενο να ληφθούν από έναν ευρισκόμενο στη θέση του επιχειρηματία ο οποίος επιδεικνύει τη συνήθη επιμέλεια, για να

⁴ Οδηγία (ΕΕ) 2019/790 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Απριλίου 2019, για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και τα συγγενικά δικαιώματα στην ψηφιακή ενιαία αγορά και την τροποποίηση των οδηγιών 96/9/ΕΚ και 2001/29/ΕΚ (ΕΕ 2019, L 130, σ. 92). Η οδηγία αυτή θεσπίζει, για τους διαχειριστές διαδικτυακών πλατφορμών, ένα νέο καθεστώς ειδικής ευθύνης για τα έργα που αναρτώνται παρανόμως στο διαδίκτυο από τους χρήστες των εν λόγω πλατφορμών. Η εν λόγω οδηγία, η οποία πρέπει να μεταφερθεί στην εθνική έννομη τάξη κάθε κράτους μέλους το αργότερο έως τις 7 Ιουνίου 2021, επιβάλλει, μεταξύ άλλων, στους εν λόγω διαχειριστές την υποχρέωση να λαμβάνουν άδεια από τους δικαιούχους, συνάπτοντας, για παράδειγμα, συμφωνία παραχώρησης άδειας, για τα έργα που αναρτώνται στο διαδίκτυο από τους χρήστες της πλατφόρμας τους.

⁵ Άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/29. Κατά τη διάταξη αυτή, τα κράτη μέλη παρέχουν στους δημιουργούς το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν κάθε παρουσίαση στο κοινό των έργων τους, ενσυρμάτως ή ασυρμάτως, καθώς και να καθιστούν προσιτά τα έργα τους στο κοινό κατά τρόπο ώστε οποιοσδήποτε να έχει πρόσβαση σε αυτά όπου και όταν επιλέγει ο ίδιος.

αντιμετωπίσει με αξιόπιστο και αποτελεσματικό τρόπο τις προσβολές του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας στην πλατφόρμα αυτή, ή ακόμη όταν συμμετέχει στην επιλογή του προστατευόμενου περιεχομένου που παρουσιάζεται παρανόμως στο κοινό, παρέχει στην πλατφόρμα του εργαλεία τα οποία προορίζονται ειδικώς για την παράνομη ανταλλαγή του εν λόγω περιεχομένου ή ενθαρρύνει ηθελημένα την ανταλλαγή αυτή, σχετική δε ένδειξη μπορεί να αποτελεί το γεγονός ότι ο διαχειριστής έχει υιοθετήσει ένα οικονομικό μοντέλο που παροτρύνει τους χρήστες της πλατφόρμας του να παρουσιάζουν παρανόμως στο κοινό προστατευόμενο περιεχόμενο μέσω αυτής.

Δεύτερον, το Δικαστήριο ασχολείται με το ζήτημα αν ο διαχειριστής διαδικτυακής πλατφόρμας μπορεί να τύχει της απαλλαγής από την ευθύνη που προβλέπει η οδηγία 2000/31 για το ηλεκτρονικό εμπόριο ⁶, για το προστατευόμενο περιεχόμενο που οι χρήστες παρουσιάζουν παρανόμως στο κοινό μέσω της πλατφόρμας του. Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο εξετάζει αν ο ρόλος τον οποίο διαδραματίζει ο διαχειριστής είναι ουδέτερος, δηλαδή αν η συμπεριφορά του είναι αμιγώς τεχνική, αυτόματη και παθητική, πράγμα που συνεπάγεται έλλειψη γνώσης ή ελέγχου του περιεχομένου που αποθηκεύει ή αν, αντιθέτως, ο εν λόγω διαχειριστής διαδραματίζει ενεργό ρόλο που θα του επέτρεπε να έχει γνώση ή έλεγχο του περιεχομένου αυτού. Το Δικαστήριο αποφαινεται συναφώς ότι ο διαχειριστής μπορεί να απαλλαγεί από την ευθύνη, υπό την προϋπόθεση ότι δεν διαδραματίζει ενεργό ρόλο ικανό να του παράσχει γνώση ή έλεγχο του περιεχομένου που αναρτάται στην πλατφόρμα του. Το Δικαστήριο διευκρινίζει επ' αυτού ότι, προκειμένου ο εν λόγω διαχειριστής να απωλέσει την προβλεπόμενη στην οδηγία αυτή δυνατότητα απαλλαγής από την ευθύνη, πρέπει να γνωρίζει τις συγκεκριμένες παράνομες πράξεις των χρηστών της πλατφόρμας του που αφορούν προστατευόμενο περιεχόμενο το οποίο έχει αναρτηθεί σ' αυτή.

Τρίτον, το Δικαστήριο διευκρινίζει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες οι δικαιούχοι, δυνάμει της οδηγίας 2001/29 ⁷, μπορούν να ζητήσουν τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων σε βάρος των διαχειριστών διαδικτυακών πλατφορμών. Συγκεκριμένα, αποφαινεται ότι η οδηγία αυτή επιτρέπει να μην παρέχεται, δυνάμει του εθνικού δικαίου, στον δικαιούχο δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας ή συγγενικού δικαιώματος η δυνατότητα να ζητήσει τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων κατά του διαχειριστή, του οποίου οι υπηρεσίες χρησιμοποιήθηκαν από τρίτο για την προσβολή του δικαιώματός του χωρίς ο διαχειριστής να το γνωρίζει, κατά την έννοια της οδηγίας 2000/31 ⁸, παρά μόνον εφόσον, πριν κινηθεί η δικαστική διαδικασία, η προσβολή αυτή είχε προηγουμένως επισημανθεί στον διαχειριστή και αυτός δεν παρενέβη ταχέως για να αποσύρει το επίμαχο περιεχόμενο ή να καταστήσει την πρόσβαση σ' αυτό αδύνατη και για να φροντίσει να μην επαναληφθούν στο μέλλον τέτοιου είδους προσβολές.

Εντούτοις, εναπόκειται στα εθνικά δικαστήρια να εξακριβώσουν, κατά την εφαρμογή της ως άνω προϋπόθεσης, ότι αυτή δεν συνεπάγεται τέτοια καθυστέρηση, όσον αφορά την πραγματική παύση της προσβολής, ώστε να προκαλείται δυσανάλογη ζημία στον δικαιούχο.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, κατά τον ίδιο τρόπο, τα άλλα εθνικά δικαστήρια που επιλαμβάνονται παρόμοιου προβλήματος.

⁶ Άρθρο 14, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/31. Κατά τη διάταξη αυτή, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, σε περίπτωση παροχής υπηρεσίας της κοινωνίας της πληροφορίας η οποία συνίσταται στην αποθήκευση πληροφοριών παρεχόμενων από αποδέκτη της υπηρεσίας, δεν υφίσταται ευθύνη του φορέα παροχής της υπηρεσίας για τις πληροφορίες που αποθηκεύονται μετά από αίτηση αποδέκτη της υπηρεσίας, υπό τον όρο ότι ο εν λόγω φορέας δεν γνωρίζει πραγματικά ότι πρόκειται για παράνομη δραστηριότητα ή πληροφορία και ότι, όσον αφορά αξιώσεις αποζημίωσης, δεν γνωρίζει τα γεγονότα ή τις περιστάσεις από τις οποίες προκύπτει η παράνομη δραστηριότητα ή πληροφορία ή, μόλις αντιληφθεί τα προαναφερθέντα, αποσύρει ταχέως τις πληροφορίες ή καθιστά την πρόσβαση σε αυτές αδύνατη.

⁷ Άρθρο 8, παράγραφος 3, της οδηγίας 2001/29. Κατά τη διάταξη αυτή, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι δικαιούχοι να μπορούν να ζητούν τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων κατά των διαμεσολαβητών οι υπηρεσίες των οποίων χρησιμοποιούνται από τρίτο για την προσβολή δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας ή συγγενικού δικαιώματος.

⁸ Άρθρο 14, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 2000/31.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της απόφασης είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδα ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της απόφασης διατίθενται από το "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106